Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002466

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-06-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ронжес Олена Євгеніївна
2. Olena Ronzhes

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0003-3260-8996

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9246

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21.35, 15.41, 15.81.99, 04.01.09

Тема дисертації:

1. Психологічна, психофізіологічна та соціальна адаптація людини в період активного переходу до цифрових технологій

2. Psychological, phsychophysiological and social adaptation of a person during the period of active transition to digital technologies

Реферат:

1. Дисертація містить теоретичне узагальнення та нове вирішення проблеми адаптації людини до нових цифрових технологій. Емпірично досліджено вплив різких соціальних змін на поведінку у цифровому просторі; вивчено ставлення до цифровізації та індивідуальний досвід дорослих українців, які використовують цифрові технології; досліджені загальна самоефективність та інтолерантність до невизначеності як можливі предиктори самооцінки цифрової компетентності; доведено стресогенність поєднання факторів новизни цифрового середовища і обмеженості часу при роботі з незнайомими цифровими середовищами; виділені типи індивідуальної адаптації до цифрових середовищ за показниками

уваги, розслаблення, ментального навантаження та рівня стресу на основі ЕЕГ-даних та самооцінки стану; визначено відмінності у самооцінці цифрової компетентності у представників визначених типів індивідуальної адаптації. Метою дослідження є визначення особливостей адаптації людини до нових цифрових середовищ і викликів цифрової трансформації, як підґрунтя для розробки рекомендацій по ефективній адаптації та програм розвитку цифрової компетентності й адаптації до цифровізації. Загальна вибірка склалася з 479 осіб народжений в період 1973-1993 років. В якості показників адаптації до цифрових середовищ використані психофізіологічні показники уваги, розслабленості, ментального навантаження та співвідношення альфа- та бета-ритмів, що отримані на підставі обробки ЕЕГ-сигналів, а також психологічний показник самооцінки стану. Встановлені поколінчеські розбіжності в індивідуальному досвіді та відношенні до цифровізації, в цифровій компетентності та її змінах у умовах соціальних потрясінь. Підтверджено гіпотезу, що різкі соціальні зміни мають суттєвий вплив на цифрову поведінку респондентів. Порівняльний аналіз за методом Вілкоксона підтвердив статистично значуще збільшення екранного часу та підвищення самооцінки цифрової компетентності в часи соціальних потрясінь. Тематичний аналіз якісних даних виявив амбівалентне ставлення респондентів до цифрових технологій, визначено проблемні теми та переваги цифровізації. Підтверджено припущення, що найбільш стресогенним є виконання завдання, яке вирішується в незнайомому цифровому середовищі в умовах обмеження часу. Множинний регресійний аналіз підтвердив, що значущим предиктором психофізіологічних показників розслаблення та ментального навантаження є цифрова компетентність. Медіаційний аналіз показав, що інтолерантність до невизначеності також робить внесок до розслаблення та ментального навантаження опосередковано через цифрову компетентність. Загальна самоефективність має слабкий, але значущий зв’язок з послабленням когнітивного стресу в новому цифровому середовищі. Кластеризація даних експериментального дослідження адаптації людини до нових цифрових середовищ, отриманих за допомогою EEG-пристрою та суб’єктивного шкалювання, проведена методом латентного профільного аналізу, виявила чотири групи досліджуваних з різними типами адаптації до нового цифрового середовища, що різняться за показниками: рівня уваги, розслаблення, ментального навантаження, самооцінки стану, співвідношення альфа- та бетаритмів. Виявлені групи позначені як «Адаптивні новачки», «Збалансовані адаптери», «Вразливі під тиском» та «Адаптаційні лідери». Кожен профіль мав специфічні характеристики адаптаційних можливостей, пов’язаних із рівнями уваги, розслаблення, ментального навантаження, співвідношення альфа- та бетаритмів, а також самооцінки стану. Порівняльний аналіз методом ANOVA встановив, що показники цифрової компетентності статистично вищі у «Адаптаційних лідерів» у порівнянні з групою «Вразливих під тиском» та «Адаптаційними новачками». Статистично значущі розбіжності між чотирма типами за показниками загальної самоефективності та інтолерантності до невизначеності відсутні. Висновки дослідження підкреслюють важливість врахування психофізіологічних та емоційних параметрів для розробки адаптаційних стратегій у цифрових середовищах. Результати дослідження можуть бути підґрунтям для розвитку теорії адаптації людини до динамічної трансформації цифрових технологій та відкривають шлях для розробки більш індивідуалізованих підходів до покращення адаптації різних груп користувачів до цифровізації. Дослідження сприяє розвитку розуміння механізмів адаптації у цифрову епоху та формує основу для подальших досліджень у цій галузі. Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та апробації авторського пілотного інструменту для визначення профілю адаптації до нових цифрових середовищ. Також результати дисертаційного дослідження були покладені в основу низки практичних програм, спрямованих на підвищення суб’єктності людини у взаємодії з цифровими середовищами, подоланню виявлених страхів і бар'єрів та розвитку цифрової компетентності.

2. The thesis contains a theoretical generalization and a new solution to the problem of human adaptation to new digital technologies. The impact of drastic social changes on behavior in the digital space is empirically investigated; the attitude towards digitalization and the individual experience of adult Ukrainians who use digital technologies are studied; general self-efficacy and intolerance to uncertainty were investigated as possible predictors of self-assessment of digital competence; the stressogenicity of the combination of factors of novelty of the digital environment and time constraints when working with unfamiliar digital environments was proven; types

of individual adaptation to digital environments were identified based on indicators of attention, relaxation, mental load and stress level based on EEG data and self-assessment of the state; differences in self-assessment of digital competence in representatives of certain types of individual adaptation were identified. Taking into account the main approaches in modern psychology to adaptation to digitalization, the dissertation follows a comprehensive approach, according to which adaptation to digital environments is considered as a phenomenon that has psychological, psychophysiological and social dimensions. The purpose of the dissertation research is to determine the features of human adaptation to new digital environments and the challenges of digital transformation, as a basis for developing recommendations for effective adaptation and programs for the development of digital competence and adaptation to digitalization. The empirical study was conducted in four main stages. The total sample consisted of 479 people born between 1973 and 1993 years. General self-efficacy, intolerance to uncertainty and digital competence have been investigated as possible psychological predictors of adaptation to digitalization. As indicators of adaptation to digital environments, psychophysiological indicators of attention, relaxation, mental load and the ratio of alpha and beta rhythms obtained on the basis of EEG signal processing, as well as a psychological indicator of self-assessment of the state were used. Generational differences were established in individual experience and attitude to digitalization, in digital competence and its changes in conditions of social upheaval. The hypothesis that sharp social changes have a significant impact on the digital behavior of respondents was committed. Thematic analysis of qualitative data revealed an ambivalent attitude of respondents to the digital technologies, also identified problem topics and the advantages of digitalization. A comparative analysis using the ANOVA method of psychophysiological and self-assessment indicators of the state of the subjects obtained at different stages of the experimental study confirmed the assumption that the most stressful is the performance of a task that is solved in an unfamiliar digital environment under time constraints. Multiple regression analysis confirmed that a significant predictor of psychophysiological indicators of relaxation and mental strain is digital competence. Mediation analysis showed that intolerance of uncertainty also contributes to relaxation and mental strain indirectly through digital competence. General self-efficacy has a weak but significant relationship with the reduction of cognitive stress in a new digital environment. Clustering of data from an experimental study of human adaptation to new digital environments, obtained using an EEG device and subjective scaling, conducted using the latent profile analysis method, revealed four groups of subjects with different types of adaptation to the new digital environment. The identified groups are labeled as “Adaptive Beginners”, “Balanced Adapters”, “Vulnerable Under Pressure”, and “Adaptive Leaders”. Comparative analysis using ANOVA found that digital competence indicators were statistically higher in the Adaptive Leaders compared to the Vulnerable Under Pressure and Adaptive Newcomers groups. There are no statistically significant differences between the four types in terms of general self-efficacy and intolerance to uncertainty. The study contributes to the development of an understanding of the mechanisms of adaptation in the digital age and forms the basis for further research in this area. The practical significance of the results obtained is that an author's pilot tool for determining the profile of adaptation to new digital environments has been developed and tested. Also, the results were used as the basis for a number of practical programs aimed at increasing human subjecthood in interaction with digital environments, overcoming identified fears and barriers in adapting to digital environments and the development of digital competence.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Ронжес О. Визначення рівня цифрової компетентності як необхідної навички за умов переходу до цифрової держави. Проблеми політичної психології. 2021. Вип. 10(24). С. 313–329
- Nalyvaiko O., Ronzhes O. Creativity in digital environment. possibilities of application in the educational space. Open Educational E-Environment of Modern University, 2021. Vol. 11 P. 106–120
- Ронжес О. Підвищення ефективності навчання за допомогою нейрокомп'ютерного інтерфейсу. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Психологія». 2022. Вип. 72. С. 44–51
- Ronzhes O. The role of digital technologies in the adaptation of citizens of Ukraine to military aggression by the Russian Federation. Scientific Studios on Social and Political Psychology. 2022. Vol. 28, No. 2
- Ronzhes O. Digital applications as tools for psychological adaptation of citizens to changes. Scientific Studios on Social and Political Psychology. 2023. Vol. 29, No. 2. P. 14-25
- Nalyvaiko O., Ronzhes O. Creation of webquests for cultural education and refugee integration in Germany: On the example of cologne. Educational Challenges. 2023. Vol. 28, No. 2, P. 115–127
- Ронжес О. Трансформація цифрової поведінки українців в умовах військового нападу. Перспективи та інновації науки. 2024. Вип. 11(45). С. 1583-1596
- Ронжес О. Психологічні особливості використання відеолекцій як додаткових матеріалів у дишіталізованому навчальному процеса. Наукові записки кафедри педагогіки. 2024. Вип. 55. С. 45-59
- Ронжес О., Кряж І. Латентні профілі показників адаптації людини до нових цифрових середовищ. Проблеми сучасних трансформацій, серія «Педагогіка та психологія». 2025. Вип. 17

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U103363

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кряж Ірина Володимирівна

2. Iryna Kryazh

Кваліфікація: д. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-9616-5891

Додаткова інформація: https://www.researchgate.net/profile/Iryna-Kryazh; https://scholar.google.com/citations?user=Ps7xK1oAAAAJ&hl=en

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бакіров Віль Савбанович
2. Vil Bakirov

Кваліфікація: д. соц. н., член-кор. НАН України, професор, 22.00.01

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0001-5110-3403

Додаткова інформація: https://www.researchgate.net/profile/Vil-Bakirov; https://scholar.google.com/citations?user=o4XaNtIAAAAJ&hl=en

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Найдьонова Любов Антонівна
2. Liubov L. Naidonova

Кваліфікація: д. психол. н., член-кор. НАН України, професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-1222-295X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21600715

Місцезнаходження: вул. Андріївська, буд. 15, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Винницька Наталія Володимирівна

2. Nataliia Vynnytska

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0003-2784-3465

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Севост'янов Павло Олександрович

2. Pavlo Sevostianov

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0003-3461-9920

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Наливайко Наталія Анатоліївна

2. Nataliia Nalyvaiko

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.09

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0001-7622-0411

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Плохіх Віктор Володимирович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Плохіх Віктор Володимирович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Шевченко Андрій Олександрович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна